

NYÍLT LEVÉL A KÚRIA POLGÁRI KOLLÉGIUMÁNAK VEZETŐJÉHEZ

észrevétel a Kúria Polgári Kollégiumának vezetője által 2016. május 6. napján indítványozott jogegységi eljárás kapcsán

Tisztelt Kollégiumvezető Úr!

Alulírott **dr. Bárdos Gergely ügyvéd**, felperesi jogi képviselőként működtem közre a tárgybeli jogegységi eljárás kezdeményezéséhez vezető, a Kúria által is elvi jelentőségűnek minősített, végrehajtás megszüntetéséről rendelkező ítélet (Kúria mint felülvizsgálati bíróság, Pfv.I.21.156./2015/5.) kapcsán. Ezen ítéletre tekintettel született meg 2016. április 11-én a Magyar Bankszövetséghez írt, számos kérdést felvető és működési anomáliát felszínre hozó válaszlevele, amely válaszlevél nyilvánosságra kerülése - túl a hivatkozott ítélet megszületésén - ugyancsak jó eséllyel indukálhatta a jogegységi eljárás ily hirtelen történt kezdeményezését.

A jogegységi eljárás tárgyául tett kérdés a következőképpen szól:

„Érvényes devizaalapú fogyasztói kölcsönszerződésnek minősül-e az a szerződés, amelyben a forintban folyósítandó kölcsön összege forintban van megjelölve, a szerződés devizaösszegét pedig a felek megállapodása alapján a szerződés részét képező, a szerződéskötést követően elkészülő külön dokumentum (pl. folyósítási értesítő, törlesztési terv) tartalmazza?”

Ha a feltett kérdést, mint egészt vizsgáljuk meg jogi szempontból, talán még sosem voltak ilyen egyszerű kérdés elé állítva jogegységi határozat meghozatalában résztvevő bírák, mivel a válasz - amennyiben nem kívánnak szembe menni alapvető jogelvekkel, az Ön idevágó szakmai állásfoglalásával, a Kúria releváns joggyakorlatával, illetve magával a 6/2013. számú PJE határozattal - egyértelműen annyi, hogy „nem”. Mindazonáltal, mivel egyrészt kellő tiszteletet tanúsítva sem tisztem jogi iránymutatást adni Magyarország legfelsőbb bíróságának, másrészt tudatában vagyok a Kúrián működő bírák magasfokú szakértelmének, harmadrészt pedig ez egy nyílt levél, ami várhatóan eljut kellő szakismerettel nem bíró személyekhez is nagy számban, e körben csak a lehető legközérthetőbb módon világítanék rá a lényegre hét pontban.

1. A deviza alapú kölcsönszerződések megkötésének időszakában hatályos Hpt. 213. § (1) bekezdés a) pontja értelmében **„Semmis az a fogyasztási, lakossági kölcsönszerződés, amelyik nem tartalmazza a szerződés tárgyát.”**

2. Ön A szerződés érvénytelensége c. tanulmányában (BH, 2012/8., 703-708. o.) a következőket írta: *„Az érvénytelenség a szerződés keletkezési folyamatához kapcsolódó jogintézmény: az érvénytelenségi ok nem más, mint a szerződés megkötésénél felmerülő hiba. A szerződéskötést követően bekövetkező körülmények már nem eredményezhetnek érvénytelenséget. Ahogy az érvénytelenségi okok a szerződés-kötés időpontjához kapcsolódnak, úgy az érvénytelenség jogkövetkezményei is - főszabályként - ex tunc hatályúak. Az érvénytelenségre vonatkozó szabályok kógensek, pontosabban imperatívák, hiszen nem a szerződés tartalmára tartozó szabályok.”*

3. A 6/2013. számú PJE határozathoz fűzött indoklás 2. pontjának második bekezdése értelmében **„Az érvénytelenségi ok fennálltát mindig a szerződés-kötés időpontjában kell vizsgálni. A szerződés-kötést követően bekövetkezett változásokat (így például az árfolyamnak az adósokra rendkívül kedvezőtlen változását) az érvénytelenségi okok vizsgálata során nem lehet figyelembe venni.”**

4. A 6/2013 PJE határozat indoklásának III.1. pontja értelmében: „A kirovó és a lerovó pénznem lényegéből következik, hogy téves az az álláspont, amely szerint a törlesztés pontos összege nem határozható meg a szerződéskötés időpontjában. A deviza alapú kölcsöntartozás éppolyan egyértelműen meghatározott, mint az effektivitási kikötéssel ellátott devizakölcsön. **Az adós tartozása mindkét esetben a szerződéskötés időpontjában egyértelműen rögzül: az a kirovó pénznemben meghatározott összeg.**”

5. A 6/1013. számú PJE határozat indoklása III.2.a) pontja értelmében „Nem szükséges ugyanis, hogy maga a kölcsönadott, folyósított összeg, illetve a törlesztések összege tételesen szerepeljenek a szerződésben, hanem az is elégséges, ha azok kiszámítható módon vannak meghatározva. **Amennyiben a kölcsönadott deviza összeg, a folyósított forint összeg, illetve a visszafizetendő forintban meghatározott törlesztő részletek egyértelműen kiszámíthatók a szerződés rendelkezései alapján, a deviza alapú kölcsönszerződés nem ütközik a Ptk. 523. § (1) bekezdésébe.**”

6. A Kúria Gfv.VII.30.101./2014/5. számú ítélete a következőket mondta ki: „Az Értesítő Levélben írtakat a felpereseknek nem kellett külön elfogadniuk, azt nem is írták alá. **A perbeli kölcsönszerződés tehát nem tartalmazta a Hpt. 213. § /1/ bekezdés e) pontja szerinti törlesztő részletek számát és összegét, amely hiányt nem tudta pótolni - a kifejtett indokok alapján - az Értesítő Levél sem.** A Kúria nem értett egyet az alperessel abban, hogy a szerződéses konstrukció nem tette lehetővé a szerződéskötéskor a törlesztő részletek összegének feltüntetését. A jogszabályi előíráson alapuló tájékoztatás e körben nem maradhatott volna el, azt a szerződéskötéskor rendelkezésre álló adatok alapján kellett, lehetővé volna megadni, esetleg pontosan rögzítve a törlesztő részletszámítás metodikáját, így módon kiszámíthatóvá téve a törlesztő részletek nagyságát.” Ezen túlmenően, a hitel- és pénzügyintézetek döntő többsége, ha egyáltalán küldött is utólagosan folyósítási értesítőt/törlesztési tervet az ügyfeleinek, azt jó eséllyel semelyik fél sem írta alá, valamint annak tartalmát és átvételét a fogyasztóval szemben fellépő félnek kellene bizonyítania, márpedig ezek döntő többségben kellő bizonyító erővel nem bíró, egyszerű postai küldeményként kerültek megküldésre költséghatékonsági megfontolásból.

7. A 6/2013. PJE határozat indoklásának III./2. pontja szerint „**A jogegységi határozat egyedi szerződések, szerződési rendelkezések érvényességének vizsgálatára nem alkalmas, hanem csak annak elemzésére, hogy a deviza alapú kölcsönszerződés 1. pontban ismertetett konstrukciója polgári jogi szempontból érvényes-e.** Az egyes szerződések, egyes szerződéstípusok egyedi megvizsgálása, egyedi, illetve többlet tényállási elemek feltárása, értékelése csak a konkrét perekben lehetséges.” Dr. Darák Péter a 6/2013. számú PJE határozat meghozatalakor a következő kijelentést tette: „... több tucatnyi pénzügyintézet által kidolgozott több mint száz különféle szerződéstípusról van szó, melyekben eltérő feltételek, kikötések szerepelnek különféle jogi színvonalon megfogalmazva, kidolgozva, ezért azok megítélése is eltérő lehet akár az érvénytelenség kérdéskörében is.”ⁱ

Azon természetesen hosszasan el lehet polemizálni, hogy adott szerződés a feltett kérdésben foglalt körülmények egyedi kiértékelése mellett éppen érvénytelen deviza alapú kölcsönnek vagy érvényesen létrejött forintkölcsönnek minősül, ám a t. Kúria előző bekezdésben ismertetett állásfoglalása értelmében egyrészt szakmai hiba lenne megpróbálni megválaszolni a jogegységi eljárás tárgyául tett kérdést magát általános jelleggel, másrészt szakmai hiba lenne megpróbálni megválaszolni a jogegységi eljárás tárgyául tett kérdést, mint egészt, az abban megbúvó számos további kérdés kibontása, illetve a kérdésbe foglalt - így némileg megtévesztően ható - állítások alapos jogi kielemezése hiányában.

A jogegységi eljárás lefolytatása kapcsán kérem, kérje meg kollégáit, tartsák szem előtt, hogy a fogyasztók jogai Alaptörvény alapján az állam védelme alatt állnak, így tehát azok védelme az állami szervek, így a bíróságok alkotmányos kötelezettsége, s végül, a bírói jogértelmezés zsinórmértéke is, mivel a fogyasztói szerződések esetén a jogszabályokat az Alaptörvénybe foglalt állami kötelezettség figyelembe vételével, az európai és magyar fogyasztóvédelmi rendelkezések minél teljesebb és hatékonyabb érvényesülésére törekedve kell értelmezni és alkalmazni!

Kérem, kérje meg kollégáit, tartsák szem előtt a Hpt. közjogi-, kógens- és a Hpt. 213. §-ának fogyasztóvédelmi célzatú imperatív norma jellegét!

Kérem, kérje meg kollégáit, tartsák szem előtt a 2/2011. PK véleményben a fogyasztói szerződés érvényességével kapcsolatosan megfogalmazott elveket!

Kérem, hívja fel kollégái figyelmét, hogy **C-42/15 ügyszám**ⁱⁱ alatt olyan előzetes döntéshozatali eljárás van folyamatban az Európai Unió Bírósága előtt, amely előreláthatóan jórészt megválaszolja az Ön által előterjesztett kérdésben foglaltakat! Nem lenne szerencsés, ha hozzávetőlegesen egyidejűleg olyan a magyar bíróságok ítélkezési gyakorlatára kötelező határozatot fogadna el a Kúria, amely az uniós joggyakorlatba ütközik.

Kérem, kérje meg kollégáit, törekedjenek arra, semmiképp se tűnhessen úgy, hogy a jogegységi határozat intézménye lobbitevékenység, aktuális gazdasági érdekek, illetve vitatható körülmények között megszületett, kétes megítélésű levelezésben megelőlegezett állásfoglalás utólagos szentesítésének eszközévé válhat! Ez különösen érzékeny kérdés, mert maga a jogegységi eljárás tárgyául tett kérdésfeltevés maga jelzi, hogy annak valójában az OTP Bank Nyrt. és annak leányvállalatai által alkalmazott szerződési technika jogi megfelelése a tárgya.

Kérem, kérje meg kollégáit, tartsák szem előtt a 6/2013. számú PJE határozat meghozatalakor a sajtó felé Ön által tett nyilatkozatot, miszerint *„... teljes mértékben átérzik a több százezer devizahiteles elnehezült helyzetét. **A döntés azonban csak a törvények alapján, a jog által biztosított lehetőségek között születhetett meg...**”*ⁱⁱⁱ és ebben a szellemben járjanak el a jelen esetben is!

Kérem, legyen szíves felhívni figyelmüket, hogy amennyiben ekként járnak el, már nem is kell elgondolkodniuk azon a kérdésen, mi a súlyosabb: megannyi egyéni és családi sorson keresztül a magyar társadalom szövetének folyamatos roncsolódása (többek közt családok széthullása, gyermekvállalás elmaradása, drasztikus méreteket öltő és jelenidőben zajló országelhagyási hullám) vagy sajtóhírek egyes pénzüpi szereplők esetleges kivonulásával kapcsolatban.

Legyen szíves felhívni figyelmüket, hogy amennyiben az Ön által hangoztatottak szerint járnak el, már nem is kell tájékozódniuk afelől, hogy a magyar pénzüpiac - a szereplők globális súlya okán - nem tud spontán összeomlani egy jogegységi határozattól, mivel azt legfeljebb annak szereplői tudják tudatos döntéseikkel elérni. Például, az UniCredit Csoport mérlegfőösszege a 2014. évi konszolidált éves beszámolója szerint 844.217 millió EUR volt^{iv} (ami Magyarország 2014. évi 104.256 millió EUR GDP eredményének^v több, mint nyolcszorosa), míg az UniCredit Csoport magyarországi leánybankja 6,4%-os belföldi piaci részesedés mellett^{vi} ugyanezen időszakban 7.100 millió EUR^{vii} mérlegfőösszeggel zárt, amely érték az UniCredit Csoport által elért érték jóval kevesebb, mint 1 (egy) százalékát teszi ki, azaz kis túlzással mondhatni, hogy az a kerekítési hiba tartományába utalható. Természetesen a hivatkozott mutatókból pontos pénzügyi következtetések nem vonhatóak le, de a léptékek bemutatására teljesen alkalmasak.

Ha az Ön által hangoztatottak szerint járnak el, már nem is kell megkérnem, hogy adja hírül kollégáinak - számos ügyben szerzett személyes - tapasztalatomat, miszerint a pénzpiaci szereplők az ügyek döntő többségében nem a Polgári Perrendtartás rekodifikációjában jeleskedő dr. Kapa Mátyás *Különleges perek-különleges szabályozás* c. tanulmányában^{viii} általánosító jelleggel vizionált, megregulázásra váró, jogelkerülő és rosszhiszemű adósokkal állnak szemben, hanem tisztességes elszámolást jogszerű eszközökkel elérni kívánó, jóhiszemű **emberekkel**.

Ön egy előzékeny és készséges ember. Ez megmutatkozott a Magyar Bankszövetségnek írt válaszlevelében és a tárgybeli ítélet eltüntetésében egyaránt. Megmutatkozott egyébként már korábban is, például amikor ismeretlenül megszólítottam 2014 első hónapjaiban a 6-os villamoson és Ön jókedvűen biztosított arról, hogy a Kúria nem tervez további „devizaadósokat” érintő jogegységi eljárásokat lefolytatni. Sajnos azonban úgy tűnik számomra, hogy ezen alapvetően pozitív karakterjegyei időről-időre a túlzott ügybuzgóság mezejére csábítják Önt (a tárgybeli ítéletről szóló sajtótájékoztató visszakerült a Kúria honlapjára és 2014 júniusában megszületett az árfolyamrés jogszerűtlenségére alapított érvénytelenségi pereket ellehetetlenítő 2/2014. számú PJE határozat).

Mindezekre tekintettel, végezetül kifejezetten kérem Önt, hogy a jelen levelemre ne válaszoljon, mert annak célja csupán figyelemfelhívás!

Figyelemfelhívás, hogy a döntés-előkészítők, a döntéshozók, az érintett adósok és a nyilvánosság egyaránt minél teljesebb és tisztább képet kapjanak a témát illetően, valamint ezáltal sikerüljön megóvni az ún. „devizaadósok” jogérvényesítési lehetőségének hatályos rendszerét; ennek keretében a joggyakorlat alakítására is a törvényességi szempontok messzemenő figyelembevételével, következetes szisztémában, mindenféle részrehajlás látszatát is kerülve kerülhessen sor.

Tisztelt Kollégiumvezető úr, bízom építő jellegű hozzáállásában, a jogegységi eljárásban résztvevő bírónak pedig jó munkát kívánok!

Budapest, 2016. május 10.

Tisztelettel,

dr. Bárdos Gergely ügyvéd
Dr. Bárdos Gergely Ügyvédi Iroda

ⁱhttp://www.portfolio.hu/finanszirozás/bankok/darak_ennyit_tehetett_a_kuria_a_devizahitelekert_2.19316_6.html

ⁱⁱ<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=163909&pageIndex=0&doclang=HU&mode=reg&dir=&occ=first&part=1&cid=437432> (Az Okresný súd Dunajská Streda (Szlovákia) által 2015. február 2-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem – Home Credit Slovakia a. s. kontra Klára Bíróová)

ⁱⁱⁱhttp://mno.hu/belfold_archiv/kuria-nem-utkozik-jogszabalyba-a-devizahitel-1200873

^{iv}<https://www.unicreditgroup.eu/content/dam/unicreditgroup-eu/documents/en/investors/financial-reports/2014/2014-Consolidated-Reports-and-Accounts.pdf> (30. o., Consolidated Balance Sheet, Total assets)

^vhttps://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_qpt015.html

^{vi}<https://www.unicreditgroup.eu/content/dam/unicreditgroup-eu/documents/en/investors/financial-reports/2014/2014-Consolidated-Reports-and-Accounts.pdf> (13. o., Market Share)

^{vii}https://www.unicreditbank.hu/content/dam/cee2020-pws-hu/Rolunk/UC_Eves_Jelentes_2014.pdf (5. o., 2.235.745 millió HUF konszolidált mérlegfőösszeg 2014. december 31-én érvényes HUF/EUR MNB devizaárfolyammal számolva)

^{viii}A tanulmány idevágó fordulatait sajnálatos módon a Kúria 2015 februárjában kelt, a „*párhuzamosan*” megindított szerződés érvénytelenségének megállapítása és végrehajtás megszüntetése (korlátozása) iránti perekkel foglalkozó összefoglaló véleménye is magáévá tette, és vélhetően erre alapítottn születhetett meg a Polgári Perrendtartás adósi (fogyasztói) érdekeket sértő koncepcióváltása, miszerint a végrehajtási per keretei között nem teszi lehetővé a végrehajtási záradékkal ellátott okirattal és a vele egy tekintet alá eső okirattal elrendelt végrehajtás megszüntetését a követelés érvényes létre nem jöttére hivatkozással. A jelen nyílt levél szerzőjének ezzel kapcsolatos folyóiratcikkét az Ügyvédek Lapja közölte *Végrehajtásra ítélve?* címmel a 2016. évi első számában (<http://www.bgui.hu/#!publik-ci-k/yejgs>).